अधिकार सम्पन्न वाग्मती सभ्यता एकीकृत विकास समिति आदेश, २०७३

(नेपाल सरकार मन्त्रीपरिषद्‌बाट स्वीकृत मिति: २०७३/१०/०६)

(संवत् २०७४ मंसिर महिनासम्मको संशोधन समेत मिलाइएको रुपमा)

नेपाल सरकार
सहरी विकास मन्त्रालय
अधिकार सम्पन्न वाग्मती सभ्यता एकीकृत विकास समिति
काठमाडौं

संशोधन	निर्णय मिति
अधिकार सम्पन्न वाग्मती सभ्यता एकीकृत विकास समिति (पहिलो संशोधन) आदेश, २०७४	मितिः २०७४/०८/०६

अधिकार सम्पन्न वागमती सभ्यता एकीकृत विकास समिति (पहिलो संशोधन) आदेश, २०७४

संशोधन) आदेश, २०७४

१. **संक्षिप्त नाम र प्रारम्भः** (१) यस आदेशको नाम "अधिकार सम्पन्न वागमती सभ्यता एकीकृत विकास समिति (पहिलो संशोधन) आदेश, २०७४" रहेको छ ।

(२) यो आदेश तुरुन्त प्रारम्भ हुनेछ ।

२. **अधिकार सम्पन्न वागमती सभ्यता एकीकृत विकास समिति आदेश, २०७३ को दफा १४ मा संशोधन** अधिकार सम्पन्न वागमती सभ्यता एकीकृत विकास समिति आदेश, २०७३ (यस पछि मूल आदेश भनिएको) को दफाको १४ मा रहेको "कार्यकारी समितिले" भन्ने शब्दहरूको को सट्टा "कार्यकारी समितिको अध्यक्ष" भन्ने शब्दहरू राखिएका छन् ।

३. **मूल आदेशको दफा १७ मा संशोधनः** मूल आदेश दफा १७ को उपदफा (७) पछि देहायको उपदफा (८) र उपदफा (९) थपिएका छन्,

"(८) आयोजना प्रमुखको विदा एवं काज स्वीकृत गर्ने ।"

"(९) आयोजना कार्यान्वयन गर्ने सम्बन्धमा आयोजना प्रमुखलाई निर्देशन दिने ।"

४. **मूल आदेशको दफा १८ मा संशोधनः** मूल आदेशको खण्ड (ग) पछि देहायको खण्ड (घ) थप गरिएको छः

"(घ) आयोजनाको रेखदेख, अनुगमन र सुपरिवेक्षण गर्ने ।"

५. **मूल आदेशको दफा २० मा संशोधनः** मूल आदेशको दफा २० को उपदफा मा रहेका "आयोजनाले" भन्ने शब्दको सट्टा "आयोजना प्रमुखले अध्यक्षको परामर्शमा" भन्ने शब्दहरू राखिएका छन् ।

नेपाल सरकार
शहरी विकास मन्त्रालय
सिंहदरबार, काठमाडौं

दीपेन्द्र नाथ शर्मा
सचिव

अधिकार सम्पन्न वाग्मती सभ्यता एकीकृत विकास समिति आदेश, २०७३

(नेपाल सरकार मन्त्रीपरिषद्बाट स्वीकृत मिति: २०७३/१०/०६)
(पहिलो संशोधन मिति: २०७४/०८/०६)

वाग्मती नदी र यसका सहायक नदीहरुको उद्गमस्थलदेखि कटुवाल दहसम्मको नदी प्रणाली प्रदुषण मुक्त गराई संरक्षण र सम्वर्द्धन गरी उपत्यकाको वातावरणीय स्वच्छता, पवित्रता र सुन्दरता कायम गर्ने, नदी प्रणालीसंग सम्वद्ध ऐतिहासिक, पुरातात्विक एवं साँस्कृतिक सम्पदाहरुको संरक्षण गर्ने, समग्र वाग्मती सभ्यताको पहिचान एवं जगेर्ना गर्नुका साथै एकीकृत जलस्रोत व्यवस्थापन तथा अन्य प्राकृतिक स्रोतको समुचित व्यवस्थापन गर्ने उद्देश्यले नेपाल सरकारले देहायको समिति गठन गरेको छ ।

१. **संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ**: (१) यस समितिको नाम अधिकार सम्पन्न वाग्मती सभ्यता एकीकृत विकास समिति रहेनेछ ।

(२) समितिले आफ्नो कार्य तुरुन्त प्रारम्भ गर्नेछ ।

२. **परिभाषा:** विषय वा प्रसंगले अर्को अर्थ नलागेमा यस आदेशमा,-

(क) "मन्त्रालय" भन्नाले सहरी विकास मन्त्रालय सम्झनु पर्दछ ।

(ख) "समिति" भन्नाले यस आदेशको दफा ३ बमोजिम गठित समितिलाई सम्झनु पर्दछ ।

(ग) "कार्यकारी समिति" भन्नाले यस आदेशको दफा ८ बमोजिम गठित कार्यकारी समितिलाई सम्झनु पर्दछ ।

(घ) "आयोजना" भन्नाले वाग्मती क्षेत्र भौतिक पूर्वाधार विकास आयोजनालाई सम्झनु पर्दछ ।

(ङ) "कोष" भन्नाले अधिकार सम्पन्न वाग्मती सभ्यता एकीकृत विकास समितिको नाउँमा रहेको वाग्मती सभ्यता कोषलाई सम्झनु पर्दछ ।

(च) "अध्यक्ष" भन्नाले यस आदेशको दफा ८ को उपदफा (१) को खण्ड (क) अनुसार गठित कार्यकारी समितिका अध्यक्षलाई सम्झनु पर्दछ ।

(छ) "आयोजना प्रमुख" भन्नाले मन्त्रालयले तोकेको निजामती सेवाको नेपाल इन्जिनियरिङ्ग सेवा, सिभिल समुह, स्यानिटरी उप-समुहको रा.प.प्रथम श्रेणीको अधिकृतलाई सम्झनु पर्दछ ।

(ज) "सदस्य सचिव" भन्नाले अधिकार सम्पन्न वाग्मती सभ्यता एकीकृत विकास समितिको सदस्य सचिवलाई सम्झनु पर्दछ ।

३. **समितिको गठनः**(१) समितिको गठन देहाय बमोजिम हुनेछ :

(क) सहरी विकास मन्त्री	-अध्यक्ष
(ख) सहरी विकास राज्य मन्त्री	-सदस्य
(ग) सचिव, सहरी विकास मन्त्रालय	-सदस्य
(घ) दफा ८ बमोजिम गठित कार्यकारी समितिका अध्यक्ष तथा सबै सदस्यहरु	-सदस्य
(ङ) काठमाडौं महानगरपालिका मेयर/ कार्यकारी अधिकृत	-सदस्य
(च) ललितपुर उपमहानगरपालिका मेयर/ कार्यकारी अधिकृत	-सदस्य
(छ) भक्तपुर नगरपालिकाका मेयर/कार्यकारी अधिकृत	-सदस्य
(ज) पशुपति क्षेत्र विकास कोषका सदस्य सचिव	-सदस्य
(झ) महानिर्देशक, खानेपानी तथा ढल निकास विभाग	-सदस्य

(ञ) महानिर्देशक, सहरी विकास तथा भवन निर्माण विभाग -सदस्य

(ट) प्रमुख, काठमाडौं उपत्यका विकास प्राधिकरण -सदस्य

(ठ) प्रतिनिधि, जल तथा उर्जा आयोगको सचिवालय -सदस्य

(ड) प्रतिनिधि, अर्थ मन्त्रालय -सदस्य

(ढ) वाग्मती नदी र यसका सहायक सात वटा नदी क्षेत्रबाट समेत प्रतिनिधित्व हुनेगरी काठमाडौं उपत्यकामा स्थाई बसोबास भएका व्यक्तिहरुमध्ये लब्ध प्रतिष्ठित समाजसेवी, वुद्धिजिवी, नदीनाला सरसफाई अभियन्ता, महिला, जनजाति र दलित समेतको प्रतिनिधित्व रहने गरी मन्त्रालयद्वारा मनोनित पच्चीस जना -सदस्य

(ण) वाग्मती नदी र यसका सहायक सात वटा नदी क्षेत्रबाट प्रतिनिधित्व हुनेगरी वातावरण विज्ञ, जलस्रोत विज्ञ, प्राकृतिक स्रोत र साधन व्यवस्थापन विज्ञ, जलाधार तथा भू-संरक्षण विज्ञ, खानेपानी तथा सरसफाई विज्ञ, धर्म तथा संस्कृती विज्ञ, जग्गा नापजाँच विज्ञ वा नदीनाला व्यवस्थापन विज्ञहरु मध्येबाट मन्त्रालयद्वारा मनोनित सात जना -सदस्य

(त) आयोजना प्रमुख -सदस्य सचिव

(२) समितिको मनोनित सदस्यको पदावधि बढीमा तीन वर्षको हुनेछ ।

(३) उपदफा (२) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि कुनै मनोनित सदस्यले आफ्नो पद अनुरुपको काम वा आचरण नगरेमा मनासिब माफिकको कारण सहित मन्त्रालयले निजलाई जुनसुकै बखत समितिको सदस्यबाट हटाई अर्को व्यक्तिलाई मनोनयन गर्न सक्नेछ ।

(४) आयोजनाले समितिको सचिवालयको काम गर्नेछ ।

४. **सदस्यको योग्यता :** समितिको र कार्यकारी समितिको मनोनित सदस्य हुनको लागि निम्न योग्यता पुरा गरेको हुनुपर्नेछ :

(क) कार्यकारी समितिको हकमा कुनै पनि विषयमा कम्तीमा स्नातक उत्तीर्ण गरेको ।

(तर विज्ञ सदस्यको लागि भने सम्बन्धित विषयमा स्नातकोत्तर उत्तीर्ण गरेको हुनुपर्नेछ ।)

(ख) २५ वर्ष पुरा भएको नेपाली नागरिक ।

(ग) मानसिक सन्तुलन नगुमाएको ।

(घ) फौजदारी अभियोगमा कसुरदार नठहरिएको ।

(ङ) समितिसँगको कुनै ठेक्कापट्टामा व्यक्तिगत स्वार्थ नरहेको ।

(च) समितिको कार्यक्षेत्र भित्र स्थायी वसोवास भएको ।

५. **समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार** : कार्यकारी समितिको काम, कर्तव्य तथा अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछ :-

(क) समितिको आम्दानी तथा नेपाल सरकारबाट प्राप्त हुने अनुदान रकम तर्फको कार्यकारी समितिले पेश गरेको वार्षिक कार्यक्रम र बजेट स्वीकृत गर्ने,

(ख) वाग्मती नदी र यसका सहायक नदीहरुको संरक्षण, संवर्द्धन तथा समुचित प्रयोग सम्वन्धी दीर्घकालिन नीति तथा योजना तर्जुमा गर्ने र त्यसका लागि आवश्यक पर्ने आर्थिक स्रोतको व्यवस्थापनका लागि नेपाल सरकारमा सिफारिश गर्ने,

(ग) कार्यकारी समितिबाट पेश भएका नीति, योजना, बजेट तथा कार्यक्रम स्वीकृत गर्ने,

(घ) समितिबाट सञ्चालन हुने योजना कार्यान्वयन गर्नको लागि सम्वद्ध मन्त्रालय तथा निकायसँग समन्वय गर्ने, कार्यकारी समितिलाई निर्देशन दिने तथा सहयोग गर्ने,

(ङ) नदीको सुरक्षा तथा सुन्दरता अभिवृद्धिको लागि आवश्यक कार्य गर्न कार्यकारी समितिलाई निर्देशन दिने,

(च) वाग्मती र यसका सहायक नदीनाला तथा तिनीहरुसँग जोडिएको सभ्यताको संरक्षणको लागि उपयुक्त नीति निर्माणको लागि नेपाल सरकारलाई सिफारिश गर्ने ।

(छ) समितिका सदस्यहरुको आचार संहिता तयार गरी लागू गर्ने ।

(ज) कार्यकारी समितिबाट भए गरेका काम कारवाहीको अनुगमन गर्ने, गराउने तथा आवश्यक समन्वय गर्ने ।

(झ) अन्य आवश्यक कार्य गर्ने ।

६. **समितिको बैठक र निर्णय** : (१) समितिको बैठक अध्यक्षले तोकेको मिति, समय र स्थानमा वर्षमा कम्तिमा दुई पटक बस्नेछ ।

(२) समितिको कूल सदस्य संख्याको पचास प्रतिशत भन्दा बढी सदस्यहरु उपस्थित भएमा वैठकका लागि गणपूरक संख्या पुगेको मानिनेछ ।

तर, पहिलो पटक वैठकको गणपूरक संख्या नपुगी दोश्रो पटक वैठक बस्नु पर्दा तेत्तीस प्रतिशत सदस्य उपस्थित भएपनि गणपूरक संख्या पुगेको मानिनेछ ।

(३) समितिको वैठकको अध्यक्षता समितिको अध्यक्षले गर्नेछ ।

(४) समितिको वैठकमा बहुमतको राय मान्य हुनेछ र मत बरावर भएमा वैठकको अध्यक्षता गर्ने व्यक्तिले निर्णायक मत दिनेछ ।

(५) समितिको वैठक सम्वन्धी अन्य कार्यविधि समिति आफैले निर्धारण गरे बमोजिम हुनेछ ।

७. **समिति सदस्यहरुको सुविधा :** (१) समितिका मनोनित सदस्यहरु अवैतनिक हुनेछन् ।

(२) समितिका सदस्यहरुलाई बैठक बसेको दिन नेपाल सरकारको प्रचलित कानुन बमोजिमको बैठक भत्ता उपलब्ध गराइने छ ।

८. **कार्यकारी समिति :** (१) समितिको कार्य क्षेत्र भित्रको काम कारवाहिलाई छिटो छरितो, प्रभावकारी तथा गुणस्तरीय रुपमा सञ्चालन गर्नका लागि एक कार्यकारी समिति रहनेछ जसमा देहाय बमोजिमका अध्यक्ष तथा सदस्यहरु रहनेछन् :

(क) नेपाल सरकारले तोकेको ब्यक्ति -अध्यक्ष

(ख) प्रतिनिधि (रा.प.प्रथम श्रेणी) सहरी विकास मन्त्रालय -सदस्य

(ग) प्रतिनिधि (रा.प.प्रथम श्रेणी) गृह मन्त्रालय -सदस्य

(घ) प्रतिनिधि (रा.प.प्रथम श्रेणी) संघिय मामिला तथा स्थानीय विकास मन्त्रालय -सदस्य

(ङ) प्रतिनिधि (रा.प.प्रथम श्रेणी) भूमिसुधार तथा व्यवस्था मन्त्रालय -सदस्य

(च) काठमाडौं उपत्यका खानेपानी व्यवस्थापन बोर्डका प्रमुख -सदस्य

(छ) काठमाडौं उपत्यकामा स्थाई बसोबास भएका यथासक्य वाग्मती नदी र यसका सहायक सात वटा नदी क्षेत्रबाट जलस्रोत विज्ञ, खानेपानी तथा सरसफाई विज्ञ, धर्म तथा संस्कृती विज्ञ, जग्गा नापजाँच विज्ञ वा नदीनाला व्यवस्थापन विज्ञहरु समेत पर्ने गरी लव्ध प्रतिष्ठित समाजसेवी, वुद्धिजीवी, नदीनाला सरसफाई अभियन्ता समेतको प्रतिनिधित्व रहने गरी मन्त्रालयद्वारा मनोनित आठजना -सदस्य

(झ) आयोजना प्रमुख -सदस्य सचिव

(२) मन्त्रालयबाट तोकीने अध्यक्ष तथा सदस्यको पदावधि बढीमा तीन वर्षको हुनेछ ।

(३) उपदफा (१) को खण्ड (क) बमोजिम अध्यक्ष तोक्दा नेपाल सरकारले विज्ञान, प्रविधि, इन्जिनियरिङ्ग, कला, साहित्य, कानून, जनप्रशासन, समाजशास्त्र, मानवशास्त्र विषयमा स्नातक गरेको अनुभवी व्यक्तिलाई तोक्नेछ ।

(४) उपदफा (२) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि अध्यक्ष तथा मनोनित कुनै सदस्यले आफ्नो पद अनुरुपको काम वा आचरण नगरेमा मनासिब माफिकको कारण सहित मन्त्रालयले निजलाई जुनसुकै बखत समितिको सदस्यबाट हटाई अर्को व्यक्तिलाई तोक्न सक्नेछ ।

९. **कार्यकारी समितिको बैठक र निर्णय :** (१) कार्यकारी समितिको बैठक अध्यक्षले तोकेको मिति, समय र स्थानमा बस्नेछ ।

(२) कार्यकारी समितिको कूल सदस्य संख्याको पचास प्रतिशत भन्दा बढी सदस्यहरु उपस्थित भएमा वैठकका लागि गणपूरक संख्या पुगेको मानिनेछ ।

तर, पहिलो पटक वैठकको गणपूरक संख्या नपुगी दोश्रो पटक वैठक बस्नु पर्दा तेत्तीस प्रतिशत सदस्य उपस्थित भए पनि गणपूरक संख्या पुगेको मानिनेछ ।

(३) कार्यकारी समितिको वैठकको अध्यक्षता कार्यकारी समितिको अध्यक्षले गर्नेछ र निजको अनुपस्थितिमा वैठकमा उपस्थित सदस्यहरुले आफूहरुमध्येबाट छानेको सदस्यले वैठकको अध्यक्षता गर्नेछ ।

(४) कार्यकारी समितिको वैठकमा बहुमतको राय मान्य हुनेछ र मत बरावर भएमा वैठकको अध्यक्षता गर्ने व्यक्तिले निर्णायक मत दिनेछ ।

(५) कार्यकारी समितिको वैठकमा समय समयमा आवश्यकता अनुसार व्यक्ति वा संस्थालाई आमन्त्रित गर्न सक्नेछ ।

(६) कार्यकारी समितिको बैठक कम्तिमा महिनामा एक पटक बस्नेछ ।

(७) कार्यकारी समितिको बैठक सम्वन्धी अन्य कार्यविधि कार्यकारी समिति आफैले निर्धारण गरे बमोजिम हुनेछ ।

१०. **कार्यकारी समितिका सदस्यहरुको सुविधाः** (१) कार्यकारी समितिका अध्यक्ष पुर्णकालीन वैतनिक र मन्त्रालयबाट मनोनित अन्य सदस्यहरु अवैतनिक हुनेछन् ।

(२) अध्यक्षले नेपाल सरकारबाट निर्धारण गरिदिएको तलब भत्ता तथा अन्य सुविधा पाउनेछ ।

(३) समितिका अध्यक्ष तथा अन्य सदस्यहरुलाई बैठक बसेको दिन नेपाल सरकारको प्रचलित कानुन बमोजिमको बैठक भत्ता उपलब्ध गराइने छ ।

११. **कार्यकारी समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार** : कार्यकारी समितिको काम, कर्तव्य तथा अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछ :-

(क) समितिको उद्देश्य पूर्तिका लागि आवश्यक विषयमा अध्ययन गरी योजना तर्जुमा गर्ने ।

(ख) समितिको उद्देश्य अनुरुपका कार्यहरुको कार्यान्वयन, निरीक्षण, अनुगमन, मूल्याङ्कन र समन्वय गर्ने तथा सो सम्वन्धमा सम्वन्धित व्यक्ति वा संस्थालाई आवश्यक निर्देशन दिने ।

(ग) समितिको कार्य क्षेत्रमा संचालित योजनाको तर्जुमा तथा प्रभावकारी कार्यान्वयनका लागि सहयोग, समन्वय वा निर्देशन दिने ।

(घ) समितिको कोषबाट संचालन हुने योजनाको वार्षिक कार्यक्रम, बजेट तर्जुमा गरी स्वीकृतीका लागि समितिमा पेश गर्ने,

(ङ) समितिबाट सञ्चालन हुने योजना कार्यान्वयन गर्नको लागि सम्वद्ध मन्त्रालय तथा निकायसँग प्राविधिक तथा अन्य सहयोग लिने ।

(च) ढल निर्माण तथा अन्य कामको लागि आवश्यक जग्गा प्राप्त गर्ने ।

(छ) आफ्नो कार्यक्षेत्र भित्रका नदीको वहावक्षेत्र निर्धारण गर्ने र दुवै किनारामा हरित क्षेत्र तथा बाटो निर्माणका लागि आवश्यक जग्गाको क्षेत्रफल एकिन गरी दीर्घकालीन रुपमा नदी किनारा कायम गरी नापी नक्शामा जनाउन तथा स्रेस्ता कायम गर्न सम्वन्धित मालपोत कार्यालय र नापी कार्यालयमा लेखी पठाउने ।

(ज) नदीको सुरक्षा तथा सुन्दरता अभिवृद्धिको लागि नदीको किनारामा हरितक्षेत्र निर्माण गर्ने ।

(झ) नदी किनारामा गरिने विकास निर्माण तथा अन्य कामका सम्वन्धमा मापदण्ड तयार गरी कार्यान्वयनको लागि सम्वन्धित निकायमा लेखि पठाउने ।

(ञ) नदी किनारामा अनधिकृत रुपमा वा अतिक्रमण गरी निर्माण गरिएका संरचनाहरु हटाउने ।

(ट) नदीको वहाव क्षेत्रलाई प्रतिकूल असर पार्ने, नदी किनारामा भू-क्षय गर्ने वा नदी संरक्षणका लागि निर्माण भएका संरचना, पुलपुलेसा वा सडकलाई प्रतिकूल असर पर्ने गरी नदीबाट वालुवा झिक्न नदिने ।

(ठ) कसैले प्रचलित कानुन विपरीत नदी वा नदी किनाराको कुनै जग्गा दर्ता गरे गराएमा सो दर्ता वदरको लागि नेपाल सरकार समक्ष सिफारिस गर्ने ।

(ड) कसैले समितिको कार्यक्षेत्र भित्रका नदीलाई प्रदुषित बनाउने कुनै किसिमको काम गरे गराएमा कानून बमोजिम सजाय गर्न तथा सो कार्य निषेध गर्न सम्बन्धित निकायमा सिफारिस गर्ने ।

(ढ) समितिबाट गरिने कामको लागि आवश्यकता अनुसार विशेषज्ञ तथा परामर्श सेवा लिने,

तर, विदेशी विषेशज्ञ वा परामर्शदाताको सेवा लिनु परेमा नेपाल सरकारको पूर्व स्वीकृती लिनु पर्नेछ ।

(ण) समितिको कार्य क्षेत्र भित्र अन्य निकायले ढल विछ्याउने वा ढल प्रशोधन केन्द्र निर्माण गर्ने जस्ता कार्य गर्दा समितिसँग समन्वय गर्नु पर्ने व्यवस्था गर्ने ।

(त) समितिबाट वाग्मती सभ्यता कोष सञ्चालन सम्बन्धी प्राप्त निर्देशन बमोजिम आवश्यक कार्यक्रम प्रस्ताव गरी अनुमोदनको लागि समितिमा पेश गर्ने ।

(थ) आयोजनाबाट निर्माण सम्पन्न भएका भौतिक पूर्वाधारहरुको नियमित सञ्चालन तथा मर्मत सम्भार कार्यको लागि सम्बन्धित सरकारी निकायलाई हस्तान्तरण गर्ने व्यवस्था मिलाउने ।

(द) समितिको निम्ति आर्थिक श्रोत साधन जुटाउने ।

(ध) काठमाडौं उपत्यका भित्रका नदीहरुको लागि एकीकृत नदी व्यवस्थापन संगठन (River Basin Organisation) को रुपमा निम्न कार्य गर्ने;

(१) वाग्मती र यसका सहायक नदीहरुको उपलब्ध जलस्रोत र अन्य प्राकृतिक स्रोतको आधारमा जनसहभागितामा आधारित एकीकृत जलस्रोत व्यवस्थापन (Participatory IWRM) आयोजनाहरुको पहिचान गरी एकीकृत नदी व्यवस्थापन योजना तयार गर्ने ।

(२) एकीकृत नदी व्यवस्थापन योजनाहरु तयार गर्दा जलवायु परिवर्तनबाट पानीको उपलब्धतामा हुनसक्ने अनिश्चिततालाई सम्बोधन गर्न त्यस्ता भैपरि आउने परिदृश्यमा के कस्तो उपाय अवलम्बन गर्ने भन्ने वैकल्पिक योजना पनि समावेश गर्ने ।

(३) नदीको पानी प्रयोग सम्बन्धी अनुमती पत्र (License) जारी गर्न सिफारिस गर्ने ।

(४) नदीको पानी बाँडफाँड र पानीको गुणस्तरको जारी

अनुमति पत्र अनुसार भए नभएको अनुगमन तथा मुल्यांकन गर्ने ।

(५) नदीको सतह तथा भूमिगत पानीको तथ्यांक तयार गरी समय समयमा अद्यावधिक गर्ने ।

(६) नदीको पानी सम्बन्धी आयोजना कार्यान्वयनको लागि प्राविधिक फुकुवा (Technical Clearance) को लागि सिफारिश गर्ने ।

(७) समितिको कार्य क्षेत्र भित्रको जलश्रोत सम्बन्धी समष्टिगत आवधिक योजना तर्जुमा गर्ने ।

(८) भूमिगत जलश्रोत र सतह जल उपयोग बीच सामञ्जस्यता राखी योजना तर्जुमा गर्ने ।

(९) वातावरणीय प्रयोजनको लागि पानीको आवश्यक परिमाण र गुणस्तर कायम राख्ने ।

(१०) नदीको पानीको सांस्कृतिक र अन्य उपयोगको लागि आवश्यक व्यवस्थापन गर्ने ।

(११) समुदायको सहभागिताको लागि आवश्यक कार्यक्रम तर्जुमा गरी संचालन तथा व्यवस्थापन गर्ने ।

(१२) सरोकारवालाहरुको क्षमता अभिबृद्धिको लागि एकीकृत जलश्रोत व्यवस्थापन सम्बन्धी शैक्षिक तथा अन्य तालिम कार्यक्रमहरु आयोजना गर्ने ।

(१३) नदीको पानीको उपयोग सम्बन्धमा विभिन्न क्षेत्र (Sector) बीच समन्वय कायम गर्ने तथा उत्पन्न विवाद समाधान गर्ने/गर्न सिफारिश गर्ने ।

१२. **कार्यकारी समितिको सचिवालय :** कार्यकारी समितिको सचिवालयको रुपमा आयोजनाले कार्य गर्नेछ ।

१३. **हरितक्षेत्र घोषणा गर्ने** : (१) नदी किनारामा रहेको सार्वजानिक जग्गा गैरकानूनी रुपमा कुनै व्यक्तिको नाममा दर्ता भएको देखिएमा कार्यकारी समितिले त्यस्तो दर्ता वदर गराई सार्वजनिक जग्गा कायम गरी नापी नक्सा तथा स्रेस्ता तयार गर्ने गराउनेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम सार्वजनिक जग्गा कायम गरिएको स्थानलाई कार्यकारी समितिले हरितक्षेत्रको रुपमा विकास गर्ने, घोषणा गर्ने वा आयोजनाको लागि आवश्यक पूर्वाधार निर्माणमा प्रयोग गर्नेछ ।

१४. **समन्वय गर्ने तथा सहयोग लिन सक्ने** : (१) कार्यकारी समितिको *अध्यक्षले नेपाल सरकारसँग प्राविधिक सहयोग र सल्लाह समेतको लागि सम्बन्धित मन्त्रालयसँग समन्वय गर्न तथा त्यस्तो निकायबाट आवश्यक सहयोग र सल्लाह लिन सक्नेछ ।

(२) उपदफा (१) वमोजिम कार्यकारी समितिले कुनै मन्त्रालयसँग सहयोग र सल्लाह माग गरेमा समितिलाई आवश्यक सहयोग र सल्लाह दिनु सम्वन्धित मन्त्रालयको कर्तव्य हुनेछ ।

१५. **कार्यक्रम स्वीकृत गराउनु पर्ने** : (१) कार्यकारी समितिले आफ्नो कार्य क्षेत्रभित्र गर्ने काम कारवाहीको सम्वन्धमा प्रचलित कानून

---

* *पहिलो संशोधन आदेश २०७४द्वारा संशोधित*

वमोजिम कुनै निकायबाट कार्यक्रम स्वीकृत गराउनु पर्ने भए त्यस्तो निकायबाट कार्यक्रम स्वीकृत गराउनु पर्नेछ ।

(२) कार्यकारी समितिले पशुपति क्षेत्र विकास कोषको क्षेत्राधिकार भित्र काम गर्दा पशुपति क्षेत्र विकास कोष संचालक परिषद्संग समन्वय गर्नुपर्नेछ ।

१६. **<u>उपसमिति गठन गर्न सक्ने</u>** : कार्यकारी समितिले आफ्नो कार्य सञ्चालनको लागि आवश्यकता अनुसार उपसमिति गठन गर्न सक्नेछ ।

१७. **<u>अध्यक्षको काम, कार्तव्य र अधिकार</u>** : (१) नेपाल सरकारले स्थानीय प्रशासन ऐन, २०२८ को दफा ११ को उपदफा (१) ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी कार्यकारी समितिका अध्यक्षलाई कार्य सम्पादन गर्न देहायका कानून अन्तर्गतका देहायका अधिकारहरु प्रदान गरेको :

(क) जग्गा (नापजाँच) ऐन, २०१९ को दफा ११ख बमोजिमको अधिकार र सोही ऐनको दफा ३ को प्रयोजनको लागि जग्गा (नापजाँच) नियमावली, २०५८ को नियम ३,४,५,६ तथा नियम १७, १८ बमोजिमका अधिकार,

(ख) मालपोत ऐन, २०३४ को दफा २४ को उपदफा (२), दफा २९ र ३० वाहेक अन्य दफा अन्तर्गत मालपोत कार्यालय र सो कार्यालय प्रमुखलाई भएको अधिकार,

(ग) मालपोत ऐन, २०३४ को दफा २६ को उपदफा (१) र मालपोत नियमावली, २०३६ को नियम १६४ उपनियम (१) बमोजिम तोकिएको समितिको अधिकार,

(घ) स्थानीय प्रशासन ऐन, २०२८ को दफा ९ को उपदफा (६क) को अधिकार,

(ङ) जग्गा प्राप्ति ऐन, २०३४ को दफा ३ अन्तर्गतको अधिकार

(च) जग्गा प्राप्त गर्न प्रारम्भिक कारबाही चलाउने तथा प्रचलित कानूनले तोकेको अन्य अधिकारीको काम आफैले वा समितिको कुनै सदस्य वा कर्मचारीबाट चलाउने अधिकार,

(छ) अचल सम्पत्ति अधिग्रहण ऐन, २०१३ र जग्गा प्राप्ति ऐन, २०३४ बमोजिम जग्गा प्राप्त गर्ने सम्वन्धमा प्रारम्भिक कारवाहीदेखि अन्तिम कारवाहीसम्मको अधिकार ।

(२) समितिको कोषबाट सञ्चालन गर्न सकिने दीर्घकालीन योजना, वार्षिक कार्यक्रम तथा बजेट तयार गरी स्वीकृतिको लागि समिति समक्ष पेश गर्ने ।

(३) समितिको कोषबाट सञ्चालन हुनेगरी स्वीकृत दीर्घकालीन योजना र वार्षिक कार्यक्रमहरु कार्यान्वयन गर्ने वा गराउने ।

(४) कार्यकारी समितिबाट भए गरेका कामहरुको प्रगति विवरण आवधिक रुपमा समितिमा प्रस्तुत गर्ने ।

(५) स्थानीय समुदाय तथा संघ संस्थाहरुको परिचालन गरी नदी किनाराको खाली जग्गामा उद्यान, वाटिका निर्माण तथा हरितक्षेत्र कायम राख्न निश्चित क्षेत्र तोकिदिई सम्बन्धित समुदाय तथा संघ संस्थाहरुसँग सम्झौता गर्ने ।

(६) समिति अन्तर्गत सञ्चालित आयोजनाहरुको कार्यक्षेत्रमा आईपर्ने अड्चन, बाधा व्यवधान समाधानको लागि आवश्यक कार्य गर्ने ।

(७) तोकिए बमोजिमका अन्य कार्यहरु गर्ने वा गराउने ।

(८) आयोजना प्रमुखको विदा एवं काज स्वीकृत गर्ने । *

---

* *पहिलो संशोधन आदेश २०७४ द्वारा थप गरिएको*

(९) आयोजना कार्यन्वयन गर्ने सम्बन्धमा आयोजना प्रमुखलाई निर्देशन दिने । *

१८. **सदस्य-सचिवको काम, कर्तव्य र अधिकार** : (१) आयोजनाको प्रमुखले समितिको सदस्य-सचिवको रुपमा निम्न कार्यहरु गर्नेछ :

(क) समिति र कार्यकारी समितिको बैठक सञ्चालन गर्ने ।

(ख) कार्यकारी समितिको प्रमुख प्रशासकीय अधिकारीको रुपमा कार्य गर्ने ।

(ग) सदस्य-सचिवको अन्य काम, कर्तव्य र अधिकार कार्यकारी समितिले तोके वमोजिम हुनेछ ।

(घ) आयोजनाको रेखदेख, अनुगमन र सुपरिवेक्षण गर्ने । *

१९. **आयोजना-प्रमुखको काम, कर्तव्य र अधिकार** : मन्त्रालयले तोकेको नेपाल इन्जिनियरिङ्ग सेवा, सिभिल समुह, स्यानिटरी उप-समुहको रा.प.प्रथम श्रेणीको अधिकृत आयोजनाको प्रमुख हुनेछ र निजले निम्न कार्यहरु गर्नेछ ।

(क) आयोजना प्रमुखलाई प्रचलित कानूनले विभागीय प्रमुखलाई दिए सरहको अधिकार हुनेछ ।

(ख) आयोजनाले सम्पादन गरेको कार्यको प्रगति विवरण तोकिए बमोजिम समिति र कार्यकारी समितिमा जानकारी गराउने ।

(ग) समितिको कोषको रकमबाट सञ्चालन हुने आयोजनाहरुको लागि योजना तथा वार्षिक कार्यक्रम तयार गरी तोकिएबमोजिम समिति र कार्यकारी समितिमा पेश गर्ने ।

---

* *पहिलो संशोधन आदेश २०७४ द्वारा थप गरिएको*

* *पहिलो संशोधन आदेश २०७४ द्वारा थप गरिएको*

(घ) कार्यकारी समितिको लागि आवश्यक कर्मचारीहरुको व्यवस्थापन गर्ने ।

२०. **कर्मचारी सम्बन्धी व्यवस्था** : (१) आयोजनामा आवश्यक संख्यामा कर्मचारी रहनेछन् ।

(२) आयोजनाको कार्य सञ्चालनका लागि आवश्यक पर्ने कर्मचारी सहरी विकास मन्त्रालय मार्फत काजमा झिकाई व्यवस्था गरिनेछ ।

(३) उपदफा (२) बमोजिम कर्मचारी उपलब्ध गराउन नसकिएमा आयोजना प्रमुखले अध्यक्षको परामर्शमा* सहरी विकास मन्त्रालयको स्वीकृती लिई आवश्यक कर्मचारी सेवा करारमा लिन सक्नेछ ।

(४) समितिमा कार्यरत कर्मचारीको पारिश्रमिक सुविधा तथा सेवाका अन्य शर्तहरु सेवासँग सम्बन्धित कानून बमोजिम हुनेछन् ।

तर, सेवा करारमा लिइएका कर्मचारीको सेवा शर्त त्यसरी कर्मचारी करारमा लिंदाको बखतमा तोकिनेछ ।

२१. **समितिको कोष** : (१) समितिको एउटा छुटै कोष हुनेछ र सो कोषमा देहाय बमोजिमका रकमहरु रहनेछ :-

(क) नेपाल सरकारबाट अनुदान प्राप्त रकम,

(ख) समितिले आर्जन गरेको रकम,

(ग) स्वदेशी वा विदेशी व्यक्ति वा संघ संस्थाबाट चन्दा वा अनुदान स्वरुप प्राप्त रकम,

तर, विदेशी व्यक्ति वा संघ संस्थावाट अनुदान वा चन्दा लिनुपर्दा नेपाल सरकारबाट पूर्व स्वीकृति लिनु पर्नेछ ।

(घ) अन्य स्रोतबाट प्राप्त रकम ।

---

* *पहिलो संशोधन आदेश २०७४ द्वारा संशोधित*

(२) उपदफा (१) बमोजिम कोषमा जम्मा भएको रकम समितिको उद्देश्य पूर्तिका लागि समितिको निर्णय अनुसार खर्च गरिने छ ।

(३) उपदफा (१) बमोजिम कोषको संचालन अध्यक्ष र सदस्य सचिवको संयुक्त दस्तखतबाट हुनेछ । कोषको लेखापालन आयोजनाको आर्थिक प्रशासन शाखाले गर्नेछ ।

२२. **लेखा तथा लेखापरीक्षण** : (१) समितिको लेखा नेपाल सरकारले अपनाएको प्रकृया बमोजिम हुनेछ ।

(२) समितिको आय व्ययको लेखापरीक्षण महालेखा परीक्षकको विभागबाट हुनेछ ।

२३. **समितिको कार्यावधि** : समितिको कार्यावधि २०८० साल आषाढ मसान्तसम्म हुनेछ र नेपाल सरकारले आवश्यक ठानेमा नेपाल राजपत्रमा सूचना प्रकाशन गरी समितिको कार्यावधि थप गर्न सक्नेछ ।

२४. **नेपाल सरकारसंग सम्पर्क** : समितिले आफ्नो काम कारवाहीको सिलसिलामा नेपाल सरकारसँग सम्पर्क राख्नु पर्दा सहरी विकास मन्त्रालय मार्फत राख्नु पर्नेछ ।

२५. **खारेजी र बचाउ** : (१) अधिकार सम्पन्न वाग्मती सभ्यता एकीकृत विकास समिति आदेश (२०६८।८।२९) खारेज गरिएको छ ।

(२) अधिकार सम्पन्न वाग्मती सभ्यता एकीकृत विकास समिति आदेश (२०६८।८।२९) बमोजिम भए गरेका सम्पूर्ण काम कारवाहीहरु यसै आदेश बमोजिम भए गरेको मानिनेछ ।

(३) अधिकार सम्पन्न वाग्मती सभ्यता एकीकृत विकास समिति आदेश (२०६८।८।२९) बमोजिम गठित समितिका

मनोनित उन्नाइस जना सदस्यहरुको पदावधि यो आदेश लागु हुनासाथ स्वतः समाप्त हुनेछ । तर अधिकार सम्पन्न वाग्मती सभ्यता एकीकृत विकास समिति आदेश (२०६८।८।२९) बमोजिम गठित समितिका अध्यक्ष यसै आदेश बमोजिमको कार्यकारी समितिको अध्यक्ष मानिनेछन् र निजको नियुक्ति हुँदाको बाँकी पदावधिसम्म यसै आदेश बमोजिम कार्यकारी अध्यक्षका रुपमा कार्यरत रहनेछन् ।

(४) अधिकार सम्पन्न वाग्मती सभ्यता एकीकृत विकास समिति आदेश (२०६८।८।२९) बमोजिमको समितिको सम्पूर्ण चल, अचल सम्पत्ति तथा हक दायित्वहरु समेत यस समितिमा सरेको मानिनेछ ।